Српска Бекеика и њени посредни Грци *

Мали градић, који врло давно живи, много шта је доживео, многим крупним дулмма комак био, али никада до неког изворитога угледа није дошао. Постојао је у доба Римљана, али и сада остатке од утврђења римских, и познијих, прошле Турака полазиних; неки навелико, неки пиховној решт — али је био и остао без изворитога ректа. Уз сваку раскрсницу политичких тенденција и ратних експедиција, а увек комак. Али за поменуто и за поменоге баш су комкови добри. Као ово што ветар собије откинуто кишне међу мирне комак, у градић је судбина собијала емигранте бегунце, авантуристе дутакише.

У један мах у комијавремена живео је у изворишти врло учени судија који се озбиљно бавио историјом па и историјом градића; трудио се да студијама и неким урбанистичким уређајима врати успомене на прошлост успоставити ранг изворишта. Али изворишта су и остаде без јачег угледа и поред многих на незнане укиша по именима великана из историје старога Рима. Поменуто је окрепуко чак у сменио: типичне пиљарке, дебела у Турку са нешеном преко Турка при припасеном, не може довољно да њен кућерак у бившој укиши Великога зеца стоји сада у Пробусовој укиши. Попуџија Ђика отишао у позиницу да пријави свој остатак под многим именом и мртво заборавио да стенује у Тацитовој укиши. А позициски писар први комија Ђикин такође не може да се сети Тацита. " Хо мине муке. а да се питам зашто.

Градић остаде без изворитога угледа можда и отуда што њени преко пута Бекеика течније, према Београду, па се историјска кретања збивала тамо а у изворишту стизали само отпатци историје. Принц Савојски освојио Београд а у изворишти промене само та да се на ње пресекло у "немачку варош" у Београду мноштво немачких породица. Па је Аустрија брзо изгубила Београд узели га Турци, а у градићу промене само та да се неке одоних породица вратиле Бесару и пребегло још десетак грчких породица са Бекеика. Отпатци историје. Нека крупна личност нека комонија: доју оду поведе претопе се изумру. Трговина као увек на границама нечиста камуфлирана бедним трапистима. Стоји ни помук вероватно је дувен. Стоји ни стакло пази вероватно су драгоцености и важне хартије. Зашуше мало у тиској ноћи реке чим примети обаки искоче два човека и изваде сандук из Цариграда или закивен сандучић из Београда или отпрате трећега човека подаље до друге где већ чекају коњи а пребегнину однет

* Српска народна одбрана - Нити К.

одмеђу у Ваиат. Дем мртве главе — никада; вероиме је остаде без историско
ге ранга. На Бекмеу су установи и инвазије, у Србији се одмеђују династије
ма Београда бежи мех — а у градиђу маусамьему гробу кепе грмиье се Корнит
скога земьеуза границе свиха гнездом гнезда и чуде у ньему хавситне јајета.

Аки ако је историски значај вероиме остајао неважан,
живи живот је имао вереника. У неком сокачету, под виноградима, јави се тек
неки гост-гнуман прво пут на позорници историје; свет одмах негађе преприча
ва покиније се прави збрикута. Па гнуман нестане а читава трупа национелне и
политичка трговачка трупа започиње свој полуми репертоар драма и комедије.
Емиграниј замечи разне језике и обичаје, интриге, спекулациије, кепе жене заго
нетне прошости магла богаћења или осиромашивања бројно опадање пропадање.
Гробље пакленачко мек види неку шкочу се непознатом забуком : стоји коју годи
ну, препукне, падне одмесе је моћу камемореаци или је сакрије у неку гробницу
гробар. У старим мозаицима вероиме има фаљом нестао гроб. Градић доброђудан
мко прима досељенике право као путујуће друштва позорнице, па као буде и бра
ћу. А кад се економијиа развреди и оновчи омрзну и куну домородци изметљивци
пе и туђинце. "Где дошли дивљи да надмоћају и надмудре питоме отимају права
и рад стичу." — "И побеђују нас бољом културом — ваља признати." — "А ми немо
ћи смлатити нашом културом него нта. Кад нашакултура не би биа бедрава не би
је бог дао." — Па се победници и побеђени надмоћни и поражи заједно у неко
вероиме без великога значаја. Остаде на живу посну само време. не оно време
што тамо на Бекмеу тече, туђи мости него време које се припиње на једном ме
сту и само једе једе.

Основно становништво вероиме било је у то време
пре више од осам деценија неадесетих година прошлога века угнетено двојако:
Срби и католици. Једни се мешаваи по народности други бројнији по вери. Још
мених сто година раније католици који су по вери били и господари у земьи, би
бекемени су и оне друге по вери: "Толико превосходних породице, толико прево
сходних душа, великом већином Срби, нешто Грка и Шишира." Па су Грци и Ш
шири доказити и одвазили било их мало па знатно више на мање сасвим мало
и већ на измаку у доба за које је овај запис везан. Затегнути односи између
Срба и Грка настајали су баш због вере због онога што је независно и изјелна
чавано онекоји се нису међу собом једначили. То учини да се превосходе —
мало се на обе стране много до него дрвало — да се оно измерно не помиже да
се измерно и једни и други Зову само Срби

и Грци. Срби су тада већ давно и давно имали две лепо одржане о целовито од опсуживане цркве са угледним свештенством и имућну привреду општинску, сем пред судом и полицијом нису се називали превосходним него Србима. Црква је српска школа српска Доњи и Укрс српски свештеник српски попа житија српска кахедар српски кулиа српска пост српски сфетка и инат српски. Само преко пу те срдаја и Београд скоболи и своји па како ће се Срби с друге стране реке зову друкчије него Срби. Грци, поседали Грци имућни или и богати, мелеми — иако су мораки се Србима у исту праву — знаки су се такође само Грцима а пред судом добијали [illegible] тумачу ко ма добром ко ма кеванитиско-француском језику: Grec-orthodoxe. А кад су Срби мекеко доимали да ма француском језику Grec значи и варошке нарочито у картама и у монду сковаки су мањиву узречицу: "Питај га да ли је Грк или Грек." Католици су се знаки католицима, стакло и мирно зато што су тако у једну заједницу обухватаки Немце Хрвате и Пољаке евентуално Пољаке и Чеха.

У тој главним становницима и кућа постојала је у речи чено доба и мекохико овде месеца који су своју оваквину или јако истицану или индивидуалност ревносно неговаки. У свакоме од тих месеца било је хоста посебних интереса и обичаја: животни навови и неке постојеће посебне; рођење и школовање деце регулисано посебно; дружење посебно; начин живота и мешири посебни; јела посебна; среће посебне. Тешко повероваги ови живот свете може. У мекој вероваги и још у већ заједну неку пуксирају три посебна живота. Прво меседе: католички манастир — зваки кратко на свима језицима манастир — са врло великим огрдоним земљиштем ким огрдоним земљиштем и са мекохико увек закључаних улаза. На једном месту сваког цркве, осредње величине имало меко лепо, мабиље на укупу. Кућа за становање грубучене и неквалитетне спаља дугачка приземна старинска, ови мекеко недра, па се вади због те недрине и времено по њој хоста и фратарског и шпикиног света. Братар манастерски на једнокричним вратима имао је неадлеи посао. Друго меседе су чинили Јевреји, угледним Јевреји са немачким језиком. Синагога им у у кући јеврејске општине а општина сем суботом поске подне увек затворена тем тешкима и лепим хрстовим вратима. Имају приватну јеврејску основну школу и расејано по граду хоста предузећа и магацина већином без испосаних имена и фирми. Треће меседе су чинили Грци малобројни "чисти" Грци за разлику од асимилатизованих и асимилованих Грка са кућама у средњим граду. Грци једни и други пооловно су већ истиснути Шиптаре неке своје суманлиске због конкуренције у трговини [illegible]

у трговини, а и из приватних разлога приморски се исељавају; круг а све више својих суграђанина старих усељених од туђине побеђених узеху богатих — нису ћаки на гробље у грчку парцелу. Чисти Грци су они из чаршије с муком трпеним и презрени они из чаршије су то изворски. Сви заједно колико их је још остало заклонили су се у чауру од свога језика и писма свога богатства и своје независности богатих дуги своје традиције и отмености. Отменост та у већој или мањој мери била је стварна докезива од саме културе од богатства и нарочито од једне лепе учтивости према свима људима која је разоружавала некада запрево и збуњивала.

Жене и људи показивали су се на улици увек у одлици тамних боја добро сашивеним од доброг материјала они увек јелиостаним. Можда у кревети или најмлађом прсту пол руканицом дискретним бриљант. Некако су страшљиво били учтиви страњикно се лепо обилазили и китили. Много о се и куће затварали друштвено сем мањих, били до крајности уздржани и неповерљиви. Било је то угашеном мали свет скоројевић: им феудали у држави им домаћи небоби, него лутајуће-богатини који стално за нешто стрепе. Жене на улици увек вуре. Старији људи ситно корачају руке им на леђима главе мехом оборене као да међу постоје треће штаре рећи ако их ко основи. Чим отмен Грк изађе на улицу осе осмех му искочи и формално се сврзне на лицу. Шешир скиде мало скоро узубуђе хоризон тако га уклони од себе и подржи у ваздуху. Женске Грркиње просто затрепти срце од такног поздрава од респекте који им одаје "фини свет." Сви чисти рђаво говоре српски. Ограничавају се да учтиво и нешто поставе Србу или Српкињи питање којим на које ће основани имати дуже да одговоре. Иседе Грк своме себеседнику дубоко у очи као да га безмерно занима овај лугги одговор, тако луг да се после дета сасим простојно може опростити. Стари Аристотило је имао обичај да шешир држи у руканма докле год разговара са женом, пошеред и са мањим нечистим у Грком кога презире и док га савршеном учтивошћу збуњује мери га и чита. Код куће нарочито док разговарају грчке мајке Грци су врло живи, уштају седају се серијом интонације изговарају пошеку реч и пет пута узастопно. Као сви Грци у сва времена од Микијаве сви су били политички врло емотивни у политичким разговорима мало и прескоци; личу пошеред — они само код куће. Један мајор Француз чија се бентасучељавала са бентицом грчке куће потсуђивао их је много пута и одлично имитовао препирку два Грка иако није знао ни грчки. Не знајући лепо новији говорни језик Грка, скоро све лифтоне изговарају као и ми, али ми није ми заучен им бивгороден глас. Језик у устима

некако им је лебео снивају речи говоре артогкано брзо. међусобице кичне приро-
де бриньиво су избегавали они око се нека није дакнизбеће трајала је недељама
и месецима с тим изпак да никада не дође до прекида у општењу. То због отмено-
сти и због "стрмеца." Иђу ки се на улици дварисаке у трговини или двогорче-
чене протиника у ствари неке сфере тамо лехеко у ђтени — како је изговарао
учени Грк Спида — или двојице недељнико васпитаних од којих је лехноме онај ка
други до хистерије несимпатичан баш зато што га је једном видео како трипута
на ном изговиньану соспе у тањир чорбе — међу ки се дубовано се осмехну, проше
писмо се једни другоме загледају у очи и измене три до четири фразе тако гкатко
и детешарено као да нешто из дечјих њихових говори.

Лелики крст у њихову животу и притисак на њихов помоћ
бика је околност што су се Србиње лехко имали заједничку цркву и привреду
(према потреби,)
општину и добијали две или једну собу за грчку школу у згради српске основне
школе. Консисторије у Сремским Карловцима није дозвољавала ни посебну приве-
(сама чињеница говорила за грчки рачун.)
ду згради ни посебну општину. Али по изјави Грка трговца Русидиса, Грци су бар
донекле лоскучини основали су у моменту кад их је било више фонд за грчку шко-
лу, редовно се опорезивали сваког трговца према количини увезене робе, редовно
но шкећали тај порез још и даривали фонд. Дигли су га тако до знатне суме, и
онда добрим новчаним менеџерима утишали на управљање у заједничкој општини. Ка
Утишали, али марљиво често матерали па и свађали се Србима у разним питањи-
ма. Богослужење на грчком језику и са грчким пјевањем хоће ли бити сваке тре-
ће или сваке четврте недеље. да ли и у неки празник. Како ће проћи избор или
именовање свештеника или ђакона Србинакоји су у богословији више или мање
добро научили грчки који имају или немају појма о конзервативном грчком приве-
ном језику који није ни онај стари ни нови говорени или писани језик него
нешто између трога и према томе имају праве ко на погреду међу или међу хоће
ли или неће моћи и даље остати као чтец грчких антифона Срби дечак се
дивним гласом коме је крајње време да иде у Срби негрте нити. Предлози какве и
оптуживања или су сваки час у Сремске Карловце. Срби су утврдили пословицу:
Свађа се као Грк и Грци: Захрт као Србин у привреној општини. Шкотегрчка у пра-
вом смислу речи не подавно није постојала у време које нас овде занима. Свеи
мање грчких породица све више бездетних породица. У то време смета је један
Грк учитељ радио у једном сопчету српске основне школе са око неколико грчке
деце и са једним бројем српске деце чији су родитељи желели да им се деца ко-
лико-толико користе том частном у језику и са неколико старијих Срба хечака

који су учили грчко пјесништво приликом литургија на грчком језику. Такве су ето будске поске. Свеђа сумњичења горка осећања — а у ствари једни су другимекористи, једни другимаодају од својих енергија. Грчка школа сукинута 1871-ве године, али су посједали Грци омогућавали да српска деца уче грчки од Грка и имадну у животу и у образовању користи од тога, а Срби су на посједалих Грковаи братством у приказ и школи. Свој сопствени школски фонд Грци су имјали остајали у српској општини а Срби су посједајући Грка недјели у старости и бовести и закопали му очи. Тај посједали чисти Грк — сви и богат. Тада се посматрало сваки дјелатности, како је човјек у ствари туђ човеку, како је човјек немилосрдан према туђем духу. Бешише старом Христолики парицу у свилук човеку исмијану.

Питање деце било је један од јединих проблема изумирућих Грка. Бојали су се да рођају онекоји ће се поске њих претопити, бојали су се да живе са мјешанима који полако измењују језик и родну земљу. Наравно да су осећали хрвати и говорили да су и они измјешани завичај. Утолико више су негодали у животу мудру врсту аскетске технике у опирању асимилацији и као сви крви покеди да преносе крвницу на друге у прошлости и у будућности лакше у будућности него у прошлости. Српски Грк Морфилис отац троје деце, волио је у уставом добровољно да кошаво проблему деце пред чисним Грцима. На први погледа Морфилис је личио утисни Европљана, а на други погед: трговце Европљанима који при раду са Оријентом, с тим да се под речју Оријент разуме више него што је икоја епископија могла да метне у јеном пољу. Интелигентан и флуидан интелигентно-флуидан, човек који зна језике, зна политику, зна могућности и ресурсе у политици, трговини и приватном животу, уме флуидно размазати грешку и обрнути реч кукавица на неколико начина као да у њему живе неколико разних душа. Прилично висок мало погрбљен, погрбљен, онај се шајкером на јеком носу. Говори много, доста лепо. Српски говори течно. Он се потпуно одомаћио, са Јеврејима и са Грцима мирно једе и спава не мисли ни секити ни умрети. Кад он га Грци у том смислу интерпелисали одговарао је: Нисам постао ни Србин ни Јевреј него космополит. Можда ово и то је грчка философија космополитизма. Најозбиљнији је Најскоболиније је устајао против немања деце пред Стефаном Харисијадесом, једним озбиљним научно хвалним Грком и човеком у годинама када је неко или небомо отац или неће ни бити. За Харисијадеса се говорило да је хвалан као мраз, и у трговини безјулан као гвожђе. Оженио је богаташицу. Харисијадес је био човек до краја разложан и умиљан,

Тако увиђао што је најтеже умјетности: да другим нису правио у трговини није им нико грчку срећу, а у животу поготову никакву. Онако тежак у ходу се помоћу ђуђа, свест Грк који се у туђини не осећа добро и може некада скоро да се расплаче над успоменом на родни крај — зна хиљаду ствари као прва Харисијадес. Својим суграђанима је говорио о свемоћи тешке истине о богатству и теже о емиграцијама. Видљиво се смеђе зубе: њих се претопити свеђелно да их богат или банкрот или лаурети. У разговору са Морфилисом скресавање истине је нешто врло далеко: сева сева па удари гром и онда умукну обојица. Тада од исте грађе нечијем скитњи сојеким месијатим носенима и дугопрстим рукама банкара спекуланта и зеленаша — осета одјеварех да сви њиховом гнедитиро једној ствари имају друга ствар: досељеници ради стицања то су пијавице на туђој земљи и морају им пући и прокити туђе у туђе док се осушити.

— Знаш ли зашто ниједу риду са Самосе:кад је изабраше на копно, она се надиме надиме па одјеварех пукне.—говори Харисијадес. — Разумеш шта хоћу да кажем.

— Разумем. Дадемо се надимамо богатством особом културом, обилним трговачким знањем — и одјеварех гнезд почиње да онеди засићење сваком, а уз то бројно опадање деце се не рађају, стари чуђеци се усамљују и непоседетку, тешко свима. Како каже нема песма непоседетку умирање без достојанства и жалости смрт поседних смрт поседњега.

— Ако хоћеш трагедије ако хоћеш комедије скитанице... Пре неколико моји Харисијадеси су стигнали и сер једно дете вратили у Грчку; па онда дете скитаница пође у Грчку а заустави се негде на Балкану а сад деца лише немају стару кућу претрпају се мајушним путем... Животу не можеш натурити ти техничку знаност ради свештаног се и скита... А добро је док скитанице не сиђе се о хрчмове; или у Аустрији у Римској уђише бити мономијаце поседних или претпоседних Грка... Харисијадес се јако замислио, једва стеже Римске туге. Петио је од истке.

Он се лаганутио. Прво жена му је умрла док је родила друго дете мртво. Оставила му је сина паметна и лепо дете, или грбавог и наравно скабуљаво дете. Мучно се Харисијадес са тим лепотом хоће туге па док је видео да детету без мене и пријатељске милоште нема живота решио се да се поново жени. Жена уловила његових голема устезања се због детета. Харисијадес тада оде до Сремских Карловаца и узе младу домаћу чуђу које се замесено радовала што ће одмах имати дете. После смрти родитеља остаде су две

кћери. Јелена се удала за Србина па секо а друга је чекала Грка. Била је та Ј Јекена кепа тужна и пометна девојка. Хтео ју је један богосков пољем трговац са некиким виногрском. "Не могу за Србина ја сам Грчиња морам чекати." И дочекала је Харисијадеса двадесет годину старијега од сеое. Мајка и месторек дечак од двадесетак годинаа су се много и искрено. Јекена је грчкиња некога страшно и болтала му: ајде, ајде мама мама ма-ма. Отворених двоје шаке се мали паде кепеву и помаше мами измиљају јелено другоме радости и ка-ненађена, како небоина кад два несрећна створења нађу срећу: држе је обема рукама. Исе дечак разбоки да умре. Голину дана је дежао исисо своју срећу до срди: Јекена је жмиала само за њега. Измиљена бајке о његову одхрањену о реку за његова "скаба кеја" о још једној малој обом која мора доћи да их бу буде троје за игру три друга и магарац који умек жмури. — Тета ће нам купити кепог малог магарца који је од детињства кона и умек се шали умек жмури." После дечакоме сирти Јекена Харисијадес се просто скаменила. Осуманала се сит но лице се нешуда строжико Јелена је с профила бијо могућно разабрати њене кепе премените прте. Остадоне само изузетно скоро немогућно мајке и седа још жеће очи: као на портрету Сузане Фурмен од Рубенса, очи које доширу до носа, одузимају нешто од с'лепих очију и од образа и којима чини се Јекена и гледа и скупа и мисли. У кући је радикао роб. У прини стојала као жакосна ирба. Скупљала је читав мали музеј дечакових ствари: Мајка твоје то мисли на тебе. Ено је опет трља његов месингани чиреч'ћ који је имао зарђених места без кека. Трља енергично и захуктано чисто се зелиме. Престала је негко остала крчмуле с крпом у руци на покепуте.— кад је проговорио Харисијадес. Говорио је преко обичаја темпераментно после Јелиног разговора са Мордиксом.

—...Скупам га само: сто речи говори место десет а кад српски говори онда три стотине место десет. Мико му је у пасја кућа да не говори матерњим језиком...Народ...Јена му такође народ говори француски и говори још три путе више него он...Деца народи мешају три језика...он и она ће и умрети ти на француском уместо језику материно ови деца њихове ће ово мало колико нас још мајка обраћати да заборави да смо Елини..да смо Хелени—прешао је Харисијадес у класични језик да би реч имала више истине и снаге.— У цркву не доћа ве ни кћери ни син-он покеда само; Руснаје само редовно. Гледам је и мислим у себи: ето нас под једном кровом грчко-православни српско-православни руско-православни и сваки нешто друго...Гледам је крсти се по руски под бреком брзо брзо бар двадесет пута; мени се чини кад по умиши пали смеће нијаје се и шта

опет удри крсти се бар двадесет пута...е како је мало поске потражиш очима и отиђе је сто пресаи не бисте ма шега по руски читала бижутерије...Ако нађеш муже, сетрбе имаде и деце ће постати — томе и магију — бајаиске или саетске сиитиише...Уоставом ваа и ми ваа и ми сви...Ђиши ..Јекени...Зато је боље немати деце.

Јекена Хаксисјадес је подуже ћутаие. Стефану је данас тешко у грудима или је имао неприлике у општиии.* Ђки не одржа да не каже реч о деци.

— Боље је имати деце Стефане боље! Другчији је био наш живот док смо имали малога. Без деце нема ни породице ни школе ни цркве... Српска деца нам пољ у цркви не знају шта говоре, тераају маму уче српске просјаке да Грциме говоре: Пареску кирија ...Нема без деце ни народа Стефане...

— Можеш се преудати кад је умрем, ја бих и волео Јекена у криваду сам ти учинио кад сам те иаиду узео.

— Ја сам биха срећна кад си ме узео: Гра и угледан човек, и дете...Тби је данас тешко Стефане. А немој да говориш против деце — све нас је мање и овде и у Керкоиштиие и у Доиом Селу и у Врпцу: дошло време крају на нешто дугуа не Ђиши кад ме при мрвати дах сасмути нека ииведе одјадаред... Ја воиим деци, ја..ја.. сећам се једаред смо говорили да тамо у сиротиии грчкој потражимо неко дете сећам се

— Изиии Јекена изиии. Мисли добро, и кад је и аут сам на Морфидиса. А кад је човекаут треба као наш Темистокле да изађе на обалу хучне воде и тамо да се изразговара и изиче. А о деци ево како сам често мисио: можемо немати деце па ипак бити Грци и живи. Кад нешто стар оемоће или умре донести на тај тајно место Грка готова човека да одмах ускочи у седло. А можемо имати деце па опет да небудемо ни живи ни Грци. Чеси видела Зефирова сина. постао ерпек Матиђу. Ђирме гласи:матиђ и друг фирма је Србин а Грк који разуме посао као ретко ко, он је ортак без имена.

— А можеш ли кад затребе нађи тога готовог човека писмом или депешом да га поручиш да одмах. Отац мој без мушке деце пропао је чекајући одмену. Зна се да смо мртвакуп да нас је тако мало да не прежи неко да докаже и овде започиње посао. Српски против ми је говорио: "Ми Срби лошки смо остали читав народ и давно и давно, и још имамо муке за опстанак. Множимо се ми деца у дан земље под нама пуна наших костију и зноја такве наше ови нма ко је старији и од нас па браће ~~живеће~~ Преко нема Срби су старији и домаћини

не сметају куда год могу...Треба се борити отимати децу имати ортачити се с
аманетако да они буду ортаци узимати њихове девојке и погрчивати их, треба их
у позорјите и у циркус, а не само у цркву и на гробље. У нашем ми једне имамо
венчање и крштење имамо опела и парастосе ... Кажем за младога Земфира. он је
из Карловаца, познајем га добро . Грк — увек све натрашке место да се отимају о
њега, нису га хтели у ортачкуи: мени доста новаца и памети је. Узео га
матић. Госпођа ако се млади Земфир венчава и нашем и не оженио — по нашем
решепту — радио је за матићка који уостасом има безброј кћери.

— Па то и јесте; ожениће га матић својом кћерју и даће
Земфири ће бити Срби..Нек се врати у Грчку нека почне сасвим окромно, од
једне драхме.

— Тешко је натраг у Грчку, нисмо ми ниже овај народ друго смо
нисмо ни ја, отац наш скао је нас дде у Грчку код једног свог по-
сковног пријатеља тобоже васпитања ради. нисмо се ми једне онде удаке. И ја
сам биа готова и за аманима да одем, само да тамо останем.

— Дражеће нас новац нго и досада што је.

— Зар то ти кажеш Стефане. Дукат и овај отац Стефане
и котраа тамо где има младости и живота. Стари капетанвиис нигде никога,
Куда ће него у цркву на литургије на сахрану где иртаи посао и уже ширину.
Седи седи а ћутиш тек приказак: Ајо ваш пекир и штап господина Захиме, хоћемо
цркву да чистимо. Тера га, а цркву не чисте. Сваке четирте недеље кад ми и
платимо да се црквопере онда се и чисти..

Харисијадес ћути. Откушавају бројаниће у тепту мирно кас
да су руке и живци човека мирни. Сасе рукама Харисијадес ах на чему се
четири попречне боре једнако стежу и растежу. Један мали физички страх сме-
та му некако у целом теку. Зебутиш жена. Тужна тишина поседелих Грка без реде.
Па се Харисијадес јако закашља. Јекне олах ваочи донесе правац и на
једном посуђивачику грчко вино у непој боци замрсено умешем хлеб и мести масне
сиромаш мало сувеног воћа. Харисијадес кушно масу вино у чашу зајоми хлеб а
помаче у страну воће.

— Да ми још мало грчкога сунца и мора! — испије вино се задо-
вољством и напиће: артос оинос. Свечане речи. Харисијадес говори обично обич-
ним говорним језиком Грка и хлеб и вино кад је за ручком вечерсоме и краси.
А кад једе само хлеб уз вино — тако народно посуђивање — онда се скуди речима
писаног грчког језика кајима научнијим свечаним језиком написјеоја се нма

два језика не распокожењу.

— Молим Мика посљуми се: ертос, отпос.

— Хвала, не могу.

Херисијелес који прилично пије, па као и многи његови сународници, пијео је обе комада хлеба и испио све вино. Умирио се, разведрио се.

— Јелена мора право и Морфидис мора право и ти ћеш треба рећети дечу. Знам ли како Грци говоре о овом нашем бугарску католично-јеврејско-грчком кеку: Сви фратри уопште не умиру увек су наброју. Ако неки мајде и умре, невидиво га сахране и одмах жив на његово место. Јевреју као и сви људи, поживе, изуживају се што боље могу и збогом сви видимо нема старога фридмана ни да купује перепе из киме и части дечу. Грци — само умиру. Изумру ки дио је старих без деце труде се да у ту муђу доведу Грка или ствриј, а тај такође одмах почиње изумирати. Да се ожени и може ки деце — ниповто. Ко без деце, јоки јакова комиши две мртве пчеке у стардмутом воску... Знам ки штаћи рече Морфидис једном приликом, приликом не не мену да ти кажем: Морфидис је бестидем кад говори о потреби венчање деце.

Јелена мачтиче попрасе и устане да успреми. Херисијелес поле умури успављује га вино.

— Стефане изместика сам јастучић и ћебенце, прилегни одмори се. Погледај само часом ову слику, двије су доке недеље новине из Атине. У Америци богата грчка колонија деца играју тенис...

Херисијелес је неко време мирно спавао. Па почео поно мако да крка, па обично ити је био знак да дубоко заспао. Јелена Херисијелес тада поче тихо и горко да плаче. Суза из ових великих очију само хају у груди се нагиђу, па се гласовједан не чује.

Занимања је била топографија онога будака, а занимања и начини живота у насељима. По некој ћудљивој скучајности, три насеља махазиниса су у непосредној близини. Кластер са својим просторним земљиштем увајмо се у три улице. Запремао је скоро пету једну страну уске и полугетске јеврејске улице, односно Јудем-гасе, од чега је дошао поштуварни српски израз Јудем-сокак. Сасвостако у тој уској мачтиче махалној улици запремаке су јеврејске куће добро зидане махом зина приземља, а и неколико једноспратних кућа. Не кажот се Јудем-комшиком сучајавати се сасвим кратке и још уже улице, од чије једне стране је отприлике две трећине изузимајо

опет зид манастира, а остало су куће, куће Грка, кућице имућних, али и богатих чистих Грка, који су становали у неким малим и слабо намештеним кућама као у малим гостионицама увек некако готови да их нешто снађе. Дванаесте прекре прекоре у месецима биле су видљиве и невидљиве, али као обично пуне покајничке, угљеним знаке. Дугачка кућа у манастиру носила је руку фресеру: поломиле пр прозори арко лисских, тамо где је рефекторијум, библиотека, библиотеке, библиотеке и гостинске собе. Три прозора на библиотеци зна се на сада су мохом затворени. Пре две године много је читао један учен фратар који је извештио пучмино што се често у манастиру почиње, и отишао као мет так из пузе. Дубоко у дворишту су стаје, стан за женску послугу вуче за коле вуче свештенике и грађанин увек кушет дражиме. Манастир је знан бректе све од звиждрених пећи. Срби су говорили да се скротиње греје крај фратарских пиротова, и уживе мирис од финих печених јабука, јер су фратри то јест пекли месо из димук-јабукама из Далмације. Све споредне згредице биле су засебне, и опет [illegible] некако увек са нечим у вези. Велике свиђаве дера [illegible] је у суседно дворište где [illegible] стојмо један стари рибар, али рибарево дворište је другом дером било у вези са двориштем мајке Луке [illegible] Ђаковића, који се иселио у Рим и заседа се још [illegible] неко, не се струји посетити. У манастиру је увек праве небеска тишина, као се у ту, као саугде где [illegible] живих људи некако свете. Само кад би дуга [illegible] Јаниварић дошао кући и посетио манастир, чуо би се и после поноћи још [illegible] жив разговор из рефекторијума и доста смеха, вероватно на [illegible] Гаврилијевић из који је био познат као духовит човек.

У Судем-сокеку непротив виђао је [illegible] живот. Зујао ко је просто од отварања и затварања кућа зујало од радости што има друштвеног свођења зујало и од новца. Имали су ту занатлије и много се се и трошило. Ујутро [illegible] су [illegible] мало светско, на свеки начин мало непаметничко, у основи увек занимљиво. Ту је било слободе на чак и [illegible] у позоришту у Пешти. Ту је било стихова и укуса [illegible] је сваки час [illegible] мода и аргумент. Деце подосте и у сиромашнијим и у имућнијим кућама. Мо ко може може гледа да му синови стигну у свет у школу, или на неки практичн чан рад. У имућнијим кућама су за женску децу гувернанте. Послуга добро плаћена и у ранту грађана. На [illegible] друге треће куће [illegible] чује се неки

музички инструмент. Лети Јуден-сонек опусти; чешће путовање забаве а посе многа причања и нове мирне у кућу, и модерне школске прибор за децу. Многе куће имају бар по једног сина студента и бар по једну кћер удату у неки велики град. Кад сабиме блиндерд сручи у Јуден-сонек реч Прат Паригад, бојим при по некој вероници. Кћер адвоката Франка богато удата у конте Харку — рекордलललललल

Сем тога јеатра чистих Грка, онако је у градиву и другчијих Грка, који се или разне нечистоће, нечисти, како су говорили чисти. Сасвим скроз мали ресути свуда по варошима, који су се пробијали кроз живот приближујући се домаћина, учили свакојаке занате, мајстирили, жмаки се како су могли говорили зборку од језика угрејући своји мозим родацима или петроним. Те Грки чисти нису живе ни оројени међу своје иако су водили бригу да помогну у изузетним и трагичним случајевима. Те сиротиње је живела управо изумирала мешајући у туђој средини избијући поносед особит тип мушког или женског пола. Зе пакост, мајмени Грк живео је у том свиту. По варошима се говорило ако о чуду о хиљ лепоти и лупкости тога младића, који је просто по српски, српски отворио пекару, зарађивао доста добро, лепо се носио, говорио се неким спонијалним грешкама, које су њему добро стојале, које су и Срби усвајали од комшерије а Српкиње неодољиво.

— Какав Грк — питаху би неки чисти. — нечисти. Пајац од крше с једне стране пива а с друге жут. Какав је то Грк који се зове Цветан. Мајка Чрнкиња а отац Грк који живе иде Грк....А да је лепо лепо је — полуглас итно је чисти. — А да је мало мало је и да је опасан опасан је. Са другога краја варошки иду код њега по хлеб.

— Можда и нешто друго — вели тихо једна чаршијска грк.

— Занибречке деце.

— Ти одмах у грчки чисти, како мајмунски иде Грк...да знам никтер занибречком детету или скутим занибречку жену занибречкога тамо у Грчкој касу и то тамо у њиној римској.

Два Грка чисти и нечисти не исти нечим разликоване усне: дошло им мало од мушке победе.

Нечисти је уситкан философ а касе уситкан иде мало значајна — подеје онај из чаршије.

— Шта и Цветан мовеће Грк је то ипак — мислиоци чисти, жут! Једнога дана саставити две касе и направити и затворити — то иде грчке ствар — или је продати Србину. И ето је тешко прекваленим се опет опет на Грке.

А на супротном крају стојаше је неколико грчких или још помало грчких порођених, понајбогатијих и понајугледнијих које су погрешиле у гвозденим ципелама, то јесте у ципелама које простране трајање, не мисленим ни мисленим или на смрт него мењају под условима какви буду. Такви су биле рецимо,

Знајмати непуно посрбљени обе братаучгхедних функционери у месту или и деле трговци, који су у месту, у градић има близу двеста голиме и који су се тиме поносили, и у такве тренутке опет говорили да су Грци, и желели да чују да се каже како су они Грци или то је било још само по сили неког естетицког или уметнички додатак. Да решимо непастергијевоји се одједном показао конвертирао у чисте прошао кепшу кућу на пољем купио маку у Римској улици и за кога би се можда смело рећи ти[illegible] задивљао у грчитими, и распрострло и своје поседеље семе свога унука. У чарнијске Грке спадао је керевић и морфидис. И недаг најзанимљивији међу њима необично богати и изузетно културни уметнице спида. То је био трн до срби костију—просто је Атеже бика из њега—а истовремено европљанин као да је Јевреј[illegible] Светски човек, отмен човек, у и пашетком кепоу [illegible] речи. Штета што није имао мушко дете настаје[illegible] и козе. У У кетону случају неизбежност изумирања доскочиће на тај начин што му је дао само две кћери и могућност [illegible] изумре на најлепшем начину у кепоти како рече један песник.

Грци из чарније су строго узевши изведени једно вантачко или изванстачено сеоске на две стилице: говорили су српски рђаво или увек рђаво; склапали су пријатељства са Србима или трговачке послове имају с њима дечким. Замјир је свима био непријатан [illegible] помало су се и орођавали или се Србима или пазили да то буде српскедевојка која ухвати у грчку породицу а прима грчко име и [illegible] одмарања се— увек ни је гробље било на уму—под плочом са натписом грчким писменима. Све је то било и природно: докле год човек на такорећи хемијски не нестане у туђој маси он је жива оригинална својим житотом макар у десет процената. Вредно је било посматрати Грке пред Ускрс све Грке без разлике. Не питајући за трошак украшавали су кућу и порту [illegible] бршма шаренх и сјајних и ниниова. Христов гробраскошу. Тамјан се димило пали сва порта мирише. На Велики петак сви Грци стоје ван стокова и на истој страни цркве компактне масе сви истоветни по меком христовски тужном изразу и лику. Недељу четрнаесте у оне аустријске војникекоји чувају Христов гроб [illegible] нешто далеко осећају да је [illegible] без преме далекој земаљи предела мајзагонетнијег [illegible] да је бог. У друге недељнике празничке даке нарвно било је друкчије. Преко Грцима из чарније они из Римске [illegible] су презир или и аусомору јер су они из чарније угледнији разгранатије тргују богатији су. Они из чарније нису презирали или су

горњим сјајом културом и зрелијим и отменијим ставом према своме пробијему прошлости. Односе на свом правилу ни у ком случају нису прекидали, посећивали су се редовно-срдачно дубоко разговарали у порти или на гробљу. У прилици су имали стотине из разних страна. И ко зна ко је вероватно они из Русије су се вратили понеко усрдно молили богу да овај их овај народ из чврсије отсели банкротира или умре. Тако су ваљда ускоро и бога умолили против породице Царевић, која јесу чврсије градиће предле у Београд постаде Царевићи, онда угледа волиће чисто српску политику, па одједанпут кад ве доћиће час прокажности остаде на свога јелисом чиниу, на једној неудатој Царевићевој. То јесте господине Царевићи се привикоше прном јаком носом над хиљадама као камен чврсом што је просту јелисом написане: ни за кога се ни знаде се не могу удати због поноса. Умрла је у жељезничкој и несрећи у француској а новац готово ге је још имала оставила тестаментом оном грку кога је волела, па одбила због поноса. Прве и последње мисоте — новац.

Кад се у римској улици Ј у куће у конвертираном чисеог грка Папастергија нису утисак да је куће пусте, па ни су. Не није него је мало људи у њој, осим нема деце. Ено стара Папастергија зевнуо мало шаће у разговоре прко мајмунчо с мачком. Које у чврсији која у римској стари Папастергије је једно по једно губио жену, сина и снаху и једа је живео са тако ће већ помоћним унуком. Њих двојица као два диогена само што је стари био весео диоген а млади сумрачан диоген; обојица измирени се судбином до равнодушности само стари до оптимистичке, млади до песимистичке равнодушности. Знало се да стари иде једно мало калфом постављено и по ниједне зелиздо сандуче се правом збирком дуката из времена сигурно, кад још ни он ни унук нису били диогени. Дукати дебели, па тешки дебеле о не нес имали брезове комапе бледо зеленкасто жуте, а неке тако тешких и читких да су се просто пр прелијали. Дисо је угљенлеи или бар од старе земљалеко; чим стари умре, и хуика у грчкој парцели се смегне и покрије камењем пиотом се грчким написом — унук да продајуће покојство на покојни гроб свој кћери на које сина од која је имала вашбречно мајсов старог Диогена а он унук мокуће одеко сенуче и пасош па у Грчку на острво Сакамис у стари завичај где сто тукли перску поморску силу — одушевљена се стари и искрено и извештачено ро-беи у бокуну а не испред Итаке и дамо-сутра сахрани на Хуљадијем ном брегу близу Београда. Стари је као и Херисијадес безовно од силе. Не мисе се ова помодри мора да хоће или сутрадан уредно поучен иде до пазар

Опажају познаници да је од синоћ изгубио неке године протекле ~~мало~~ камење а стари се смеје: Удари бонвит и у човека а неко у човека...обично данас боље јачи је живот од смрти. А погледа се у смрт и у гроба са земаљском недрном мудрацо који је од света у животу кусао све лепо занатско и пошет по сарајевске: ја је кости. ~~Ко~~ ~~ови~~ су дан и ужи по крајности јединственомо. Стари јечиво из ~~ј~~ивар, унук успремо оно мало куће и кусо. Боље је ~~ко~~ ~~ко~~ у кући него конак. Болан су и они грчко нили са мерним орцем.

—Ми не штемимо-ке, ниђе то правереч—ни обично знано да човеку ипто треба и да нема синоте пукити кућу ~~[illegible]~~ човек де зна шта ће му.— Стари је ничко ипто на Никсе: гнева велике, носе мало, брат много тамен, очи без трепавице руке мале, ситно, јешиво у покрету. — ~~[illegible]~~ шта ~~[illegible]~~ му. Дисгаи мат бешко је и прост судиђ за воду, кад је видео да дете зато и скатко пије воду из руке.

Ето је стари говорио о материјалном, то је негов унук преносио у духовно. Иначе ~~[illegible]~~ стрнија затио је много од гнезобоље. Слепе очи просто се утиснуше у гнезду од неког притиска, е крика носе му вечито подрхтавање. Он је у себи често говорио: живот је запрчен конвенцијама, не треба имати много друштвених веза, ~~он~~ треба човеку ~~[illegible]~~ човеку запрво се одморити, запрво заборавити на све.

—А штамисиш ако би се десило да ти и ја истога дана умремо, а остане ~~[illegible]~~ свидучић с новцем — чији је тај новац? Својјаки сио у негов труд, рад брига неке иде, и одједвраз: новац тај нас ме позиже, потпуно је независан од наших ~~[illegible]~~ смрти. Дође ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

хвали мичији. Колен мој мој син и унук мој мој — затворен у сандучић! Је сам тако и постао ољуд, аки сам постао ољуд и према новцу! Неразумљив је мени живот богатог Грка у римској ужици! одавно!...Је мрзим ту ужицу. А пре ће мрзим себе, што сам пустио да ми не дете живети, да ме навикавате на сирт. Криз реликије Гробље, то треба да спасе Грке! Вен који имају реликију треба да остану у својој земљи. Реликије име велику снагу, аки у туђинк неопходну. Оде у Новом Саду у Вршцу мити се помињујемо мити помињујемо него се посрбујемо, а нисмо Словени! Заједничка вера литургија гробље то нас усисава. А да нас не би усисало могуц литургију гробље...извештачем живот скроз. Ми ходамо и пијемо извештачемо мислимо извештачемо, гомилаћемо новац извештачемо ја�ја треба јер се не може прелити у живот заједнице све друго.

— Извештачено...сиеши се стари вештак. — Аки извештачевати се може са многи вештице. и са ставом. Трпи смо! Извештачеме су многе од мених философије аки у ~~у свету туђинчићи~~ ~~ништо~~ ме уме почети без нас. Извештачемо смо де знамо ми сами како се мојим кајпшеме тукли и кавили великке персиске кебе. Извештачени животи су ми врло различити...

— ...Мој мајпример и точних нас, син без жене и кеше, син старши...

— ...Јесу врло различити и без деце и са децом и са реликијом која мори у српску цркву и са реликијом која измгра комсисторију у Карловцима и иде у прекрасну за нас, колико нас је и велику своју цркву...

...аки цркву на гробљу!

— Гробље и јесте реликија и молитва мој сине. Свеј цркве би морале стојати на гробљима а не међу оближњицаве и ~~ајк~~ по пијацама. Зар нису некада гробље биле уз цркве...дакле у прекрасну своју цркву. Спида, чврисни грк додуша аки грк можда боли него ми сви, живо Спида како се сада може извештачено живети. Прелази комсисторију и овамо попове и све нас: "Можи сиеш ли на зидати капелу иза својом гробљиком, то ваљда смеш. — Можи можи извоште извоште господину Спида, саградјте ~~ми~~ту што капелу и октарић да има — српски попови да служе и пару узимају — зовоне капо набавите добар фоја задржавајте ~~ма~~ капелике осигурајте — биће само украс ~~праве~~ православном гробљу и поклонити оку дрвеару тамо мој католика. — А Спида мој, ~~чуо~~ ~~ти~~ ~~сеси~~ Спида ти гробљу ако да је египатски крај мраморму, великому а иза воли, хе-хе не ~~ми~~ пеју него цркву краљевску цркву бесилике, ~~на~~ двадесет степени се ~~чини~~ ~~ниже~~ ~~ниже~~ ~~и~~ гробница да у цркву уђе...Победа нама ~~сада~~

стане нема!...

...Онаа нема, прикаа мед гробиштата!...

Док су дед и унук тако разговарали, пролазе је Римском улицом и баш испред њихове куће, гледом Георгије спази мајсторлија, мајстореника, мајстора Грк Недјелко. Рођен је у Римској улици сарађао само Хаџисијадесу, и Хаџисијадесе рекао да његове мисли нису у себи: Мисли девојке чиме се момком бавиле које Бога нису. Гледа се сетио и препричавао једну сцену. Стара Грковица, која је подучавала од Хаџисијадесових и Грка Хаџисијадес Јанкиле из Бубре Јанку бисмо из ковча, јер су мислили да се сетила шта доноси Хаџисијадес и отрешао се: Корен сетили здрав истерао би поново упропастити тровалицу бисмо. Јесенде у пиће: Јао јао, Стефане убиство чинена!.. Пође Спида мудро одмакао од Јесенде и сарађао само старом Христодулу суседу Хаџисијадесових и тако и мислио поразговарао и чуо ово-оно о комшијама.

— Срчан мачка мише на дугачку трску.— рече Спида.

— Здраве стар-мајка стара.

Тога дана Спида је само пролазио Римском улицом у никотрској мачеванику градећи у то време Сроману, који је скупљао грађу за монографију о грчком насељу у Србији.

Спида је био човек педесетих година и мршаво високог раста: црне косе густе и коврџаве и уз кудељу прибуђене косе, тамне као гавраново крило, тако да су се седе косе просто бљистале на њима. Он висок и мали, крепак здрав ведар у покретима и тежати чист, укусан, умерен са оба отиса. Предао житом живео је и умро у Атини; дед и отац земљом у Цариграду, али су имали куће и у још многим градовима Балкана. Георгије се родио у Атини, тамо учио француски језик а на неколико места у Европи трговачке науке и праве. Путовао је много, читао много. Настанио се био у Цариграду, тамо му се родиле и обе кћери, па онда збогтских банкарских послова своје оне — од које је пасадио врло мајко имање — дошао је био да их посетилиште местале се хоризонте. Будар Грк, за сваку сигурност, постао се у места сасвим без хоризонта. Говорили су за њега Грци—побројмерио и с поносом сви су га познали и се измиренодну му завидели—да ради свега дванаесте годиње, и да тако зарађа тачно колико му треба за тровање. Капитен ме увераваа рин и не крађ. Воли кроз живот као велики сигурна брод по мору....Јесте Спида имућмо ми матеву, ми комшеверију, ми атенте, ми писаре. Дед се досетио у грчкој жилави му је још мајс. Стоковао је више од ~~жиу~~ две годиње ~~жиу~~

у Костиновићи, док иницијалиста куће. Где је полиће, ни у Римској ни на Пи-
јаци него скоро при крају Трга преко реке к парку. Врло висок портер за
ово доба, са врло високим сивкастим прозорима. Са улице Спиде фасада не дуга
много нет прозора; кућа се продужавала увутрашњости. Обојена тамном маслиним
бојом; ниске прозори тешке и увек мирне завесе; ти прозори на улицу бар видљи-
но никада се нису отварали; нити је иза ко главу кроз њих промолио. Ванредно
се Спиде увео у кућу почео да живи начином живота кажним у граду где ни-
је. Што не значи никакву упадљиву и у шуму екстравагантнију него један осо-
бит мирни метод који једнако лиши и преухитрава судбину не да јој
преиграва.
Такозваних случајности ако да није било у детаљу животу,
то јест он није допуштао их узбуну их немир ни нагло отварање и затварање
врата их разговор задуван. "Случајност" "стрвина" ако се чо-
век на успехизрује"— говорио је. Хеншијелес
доказа са ироничним осмехом : " Да није за доказ доживи кад ће се Спиде
успехизрити или погрешити". Био је Спиде
у отменој кући.
Мир увек мир. Жеље кћи Мариновића је у Пејзажској улици врсту академије са
пестором који је доказао у задњ час наставник отиде па затим врсту академије
иза куће са
попим и
поткоручником Кампом
из Беча. Све је то
тешко водила без шума и трага некуда отишло. Марина
је носила и дуге маринске костиме за девојчице и добиле Немцу гувернанту
образовану, строгу, али и са много шарма. Опет мир и добре воље међу људима.
Кад је Спиде умрла жена — од тешке анемије просто нестала — врлине
врата су остала закључана опако отсукнуто у кући сахрана извршена рано ујутру.
Касније се на гробу појавио уметнички камен споменик донесен из Италије:
тамно сиво вертикална плоча, у којој рељеф бескрајне анђела који се окреће
ш и хвати је за косе у дивном плеву. На хоризонталној мермерној плочи:
два мирна стиха из хора трагедије. Трећу своје
управу уметнички. Марина је спустивши
до земље
пол великим
шеширом
и
често
косе
на портре. Стари
Софије
сада
мраморе
расте
ходе носилаје
немир
забрађена
крепом.

Георгије Спиде није никте нарочито рекао, али је увек био
нечим зауват. На један уметнички начин је био зауват прости животом. Др-
жао се своје сопствене девизе: Најтеже је у животу живети. И ојачавао
ту девизу: Као што човек кора
темељно умрети, тако ваља темељно и за

живи. А то значи да увек има неки задатак неку дужност неки посао како се то каже за себе и за своје, или за друге људе, за живе и за мртве. Отац Пепостергије је са одушевљењем говорио о Спиди: Једним човек који зна шта је му ово што има и што зна. Спиди се својим кћерима редио више и бољег него врховни заповедник и гувернанте, нарочито са Софијом која је и много путовала и много читала. На пут је имала сама. Тада се дубоко загледао у ту појаву говорио о њој и више но што треба зна Софија је као и сви отац распростирала мир око себе. Спиди је имао Грка учитеља имао у школу и учио децу. Читао књиге је водио о Грцима који бокују од нечега хроничког и којима стално треба и помоћи и сажаљења, па би и бокеси могли радити. Спиди је узимао књиге свакојаких интелектуалаца у варошици, док и гавранџиску у манастиру. Гавранџину који је имао птице донео је једном с пута пенетаје. Спиди је помагао бољем Цветана да отвори радњу и он га саветовао да то буде пекарница.

— Да сачуваш непоту то ти је најбољи занимање.

— Ствар им непотенка сви сиромах.

— Чувај, чувај и поштуј непоту то ти је велики продајетак у животу.

Знао је Спиди језик од поседних Грка и са гробљем варошко. Бринуо о грчкој парцели, усрдно подигао жељу туђе стрво се о шпеду. Шимвир је орезивао сви на грчки начин да расте пониско као дрвце на врху да имперјавиту. Пред Васкрс је као поправљати камене украсе на гробовима Грка које је знао а који су и умрли и изумрли и нарочито где се виде могла на гробовима знаних и незнаних дао је сваким почиком извајчити натпис грчким словима. Нису по гробљу налазили читаопростајне речи помрлих Грка сахрањених их чини му се да чита у неком исписану грчку књигу, онакви понекто за монографију начелника Греде. Па се тек пред неким натписом дубоко замисли заборави на садашњост, веже се кроз неку давну варошки исписану реч великога Грка, са светом, са законима неумољиво јесним, са истинама које задиру у религију философију свакидашњи живот. На једној плочи [illegible] неки ко зна откуда мртва Грк [illegible] Перикитова и ево сада свеже изучене [illegible] " Смрт је све што видимо док смо будни а што видимо кад спавамо то је сан. Остале ствари имамо на гробовима, стоје само полупречна. Спиди се наскоро задржа и прочита текст јов јеларед: Између живо је смрти и спона живот... живот и смрт заједно, то је живо живо стоји [illegible] Па сам и седе на клупу крај жежене гробнице и загледа се како је све чисто чисто метлано. Дрвеће [illegible] полупрстом измени... и мир, мир гроб

Ко као комадић прише, не зрне се никакве човечје душе...и годинама времена су у ту само украо и поништио...Ту и тамо седећи почео је једаред Спиде да подигне напету нек својих трбом. Почео је учити како је тумачио пентаграмије почео и метафизички. Сазнање је почело сагробишном, које је већ испела мале мишеке, а затим се надиже архитектонским јако сиромашне, сомдине отмене и тамо на гробљу зашста некако света прича. Зидајући ту причу Спиде се чешкао да иде на гробље сваки дан поносом и по дужности, а кад је сам довршио, и прича почеше-ма настанио је да иде на гробље часто по ноћи. Али адрес као што је био, сарентимом да жиди текоц гневом и душом чим сиђе с гробљешта је радостан човек. Преобуче се и са Варком Софијом иде у шетњу дакако иза ивице града. Носе догледа посматрају разговарају заћутте. Сунце своји сиваним ходом, моли, отац за ном скинуће преко руно у шаушкоштих мешоа дуж реке.

Дувам у своју гробницу — рекне тек Спиде. Ванкиес се да уђам у ну. Високи надсемна са морским ~~[illegible]~~ братским гробницама ге често дочекује отворена. "Сунце ми се гробница, још је правио ...ани како стоји на поврашник земље сукне ће иоздо поникед завирити у ну и кад је будеш мртвац мој...Ја ни је то стигни од скрти недто?...Сваке узиђи нешто од живота: ~~[illegible]~~ једем дан сам о гробу и онима који су мртви...Мртвац мрше је човек ~~[illegible]~~ кратко време док ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ После није нико мрва, него је мастас, ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

који су овде живели, него живели живот је жељен-бити изгубити повраћај изгубити ...све ве богу што су живели!... А шта остаје а Срби се Турке боје? Не, не, нећу ја тако да Турке!"

Онкеж Теорије Спиде с гробљанском ужалошћом, свет го учтиво поздравља; гледају, кос ушк, косе грамичну брљаве се женске гробе. Да ко кореча, сетне се кубетно отпоздрави, пријатељски пита шуми Лепу, како су, лепи покаже нешто нерено што ведри из лепоте — Жромешке мајке су лепу теме: ја ми то и то у чиме Спиђиком тепу — скине пешир спима пре него што ће скренути за угао...„ен је живот, свеа богу што живи!" Теорије Спиде се осеће сетило бесмртан.

Онога дана кад је живео у Виногред и пролазио римском улицом, оближњем је уочио корак испред куће Херисијадесове: нешто то је гонило да уђе. Пруни руку да ухвати кваку на улазним вратима, па се отиде, опруши корак преко куће и тек онда стаде да размисли. Док је размишљао Херисијадес се у сну растајао од душе. Кад је Спиде стигао у Виногред, Херисијадес је био мртав. У Виногреду још, чуо је Спиде да звоне гласе мртвеца, мумно [illegible] Лев је сазвао у аеродрому, свечано је да виде како онога коме је тако јако пожелео да уђе у куће на посљедње мјесто.

Херисијадес је сахрањен по грчки, са неким помном. Прва сви у прави сјетним, са неким свијећама у рукама, бијели. Остаде жена Добра лепа, куће угашене. Тестамент Херисијадесов је био дарежно сестрењем. Свијетло је живо остала лепи, поштиј испуни жене мајке дечјове лепе, Лепо го се себе, ни иједа лепо се уде "изиђе на втурог животњоја је пчемемито досиле." Завршено је тестамент речјешцом: „Ако сам у чему остао до краја живота савестан и прва жена Вог даде радост мојој жени."

Седам месеца после Херисијадесове смрти родила је Лепоне Херисијадес сина. У ривоске улици и трчка чарија и Дулем-сокак, као по договору не постављају ни једно питање. Само су се фратри у манастиру уљебесно смејали, и лепоки много [illegible] речи у разговору о догађају у њихову суседству. Још годину дана касније, фратри је затворио капију и пресекао у Вегоград [illegible] Лепоне Херисијадес је продала кућу у римској улици, купивши кућу у господској улици и пре се [illegible] се сином и сном старом грицом.

Теодије почеле отиђе с Лепу Лепену.

x x
x